

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2025 – 2027

PONIKY

Poniky, december 2024

Príhovor starostky obce

Vážení občania,

priala by som si, aby dokument, ktorý predkladám podľa zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, nebol iba formálnou povinnosťou, ale aby odrážal skutočný stav starostlivosti našej obce o svojich občanov ako východiskovú stratégiu rozvoja sociálnych služieb, na ktorej sa podieľa samospráva, ale aj občania ako fyzické osoby, ako rodinní príslušníci, ako členovia občianskych združení, ako podnikatelia, ako členovia súborov a klubov a vôbec všetkých komunít fungujúcich v obci.

Aktuálny komunitný plán má ambíciu vychádzať z reálnych potrieb našej obce a ešte viac prehĺbiť kvalitu spolužitia našich občanov a zabezpečiť pomoc tým, ktorí ju potrebujú za spolupráce obce s rodinami a všetkými poskytovateľmi sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Komunitný plán je nástrojom plánovania obsahu a rozsahu sociálnych služieb tak, aby zodpovedali potrebám našich občanov, je však iba časťou aktivít realizovaných pri napĺňaní celkovej rozvojovej stratégie obce obsahujúcej investičné zámery smerované na skvalitňovanie životného prostredia, dobudovanie technickej a občianskej infraštruktúry a celkové skvalitňovanie života obyvateľov obce.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľajú na plnení zámerov komunitného plánu a prispievajú k skvalitňovaniu sociálnych služieb v našej obci

Ing. Jana Ondrejková
starostka obce

OBSAH

- I. Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb**
- II. Komunitné plánovanie, komunitný plán sociálnych služieb**
- III. Analýza súčasného stavu sociálnych služieb v obci**
- IV. Sociálno – demografická analýza**
- V. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov**
- VI. Vízia obce Poniky pre oblasť sociálnych služieb - ciele a priority rozvoja sociálnych služieb**
- VII. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb**
- VIII. Monitoring plnenia komunitného plánu**
- IX. Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb**
- X. Použité zdroje**

I. Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb

Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb podľa § 80 zákona 448/2008 Z. z. v znení účinnom od 1.6.2024 (citácia paragrafu v plnom znení)

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
  - 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
  - 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
  - 3. poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
  - 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
  - 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  - 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  - 3. opatrovateľskej služby,
  - 4. prepravnej služby,
  - 5. odľahčovacej služby,
  - 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
  - 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
  - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
  - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie v informačnom systéme evidenciu

1. fyzických osôb,

1a. o ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,

1b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,

1c. za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,

1d. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 1,

2. osôb, ktorým

2a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,

2b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia,

- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
- v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

II. Komunitné plánovanie, komunitný plán sociálnych služieb

Komunitné plánovanie predstavuje nástroj plánovania a riadenia rozvojových procesov pre obec ako komunitu a pre skupiny jej organizovaných, alebo neorganizovaných obyvateľov, ktoré spája príslušnosť podľa:

- o miesta bydliska,
- o záujmov a hodnôt,
- o rovnakých, alebo podobných znakov sociálneho znevýhodnenia,
- o spoločných problémov.

Úlohou komunitného plánovania je identifikovať sociálne problémy v obci a stanoviť za spolupráce občanov ciele, ktoré zabezpečia poskytovanie kvalitnejších služieb.

Cieľovými skupinami komunitného plánu sú vo všeobecnosti seniori, deti a rodiny, zdravotne postihnutí občania, osoby v obtiažnych životných situáciách a osoby aktívne v komunitách.

V obci žije početná rómska komunita – Podľa Atlasu rómskych komunít 2019 podiel týchto obyvateľov na celkovom počte obyvateľov obce predstavuje do 10%. Typom osídlenia MRK je integrácia vo vnútri obce a jedno separované osídlenie s počtom obyvateľov 30 – 50.

Zákon 448/2008 Z. z o sociálnych službách v § 83 ods. 5 stanovuje aby komunitný plán sociálnych služieb obsahoval najmä:

- a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce,
- c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce,
- d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce,
- e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu

navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,

- f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb,
- g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

III. Analýza súčasného stavu sociálnych služieb v obci

Základné geografické údaje o obci, vzťahy v území:

Obec Poniky a jej časti Ponická Lehôtka a Ponická Huta (ďalej len Obec Poniky a jej časti) sa nachádza v Banskobystrickom kraji, v okrese Banská Bystrica, v regióne Severného Podpoľania. Zemepisné súradnice obce sú 48° 42' 37" S a 19° 17' 24" V, rozloha katastra je 5904 ha. Obec leží v nadmorskej výške od 453 do 1294 nm. Kataster obce hraničí s katastrom Banskej Bystrice (časť Šalková) a katastrami obcí Slovenská Ľupča, Ľubietová, Povrazník, Strelníky, Hrochoť, Dúbravica, Oravce a Môlča.

Obec je členom Združenia obcí Mikroregiónu Severné Podpoľanie, ktoré tvoria tiež obce Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Čerín, Hrochoť, Sebedín-Bečov, Oravce, Dúbravica, Môlča a Lukavica. Obec Poniky sú rozlohou a počtom obyvateľov spolu s obcou Hrochoť najväčšími obcami tohto Združenia.

Rázovitá obec Poniky je mimoriadne bohatá na kultúrne tradície, pozostávajúca z folklórneho tanečného speváckeho a hudobného umenia a tradičných remesiel. Do organizovaných podujatí a každodenne prebiehajúcich záujmových činností sa zapájajú komunity, pozostávajúce z obyvateľov všetkých generácií, žijúcich v obci. Dlhoročnú tradíciu majú aj stretnutia rodákov a priateľov obce Zdola Ponického mlyna, súťaž detí O Ponickú fujarku. Obec organizuje aj stretnutia z príležitosti Medzinárodného dňa žien, sviatku Mikuláša pre deti, stretnutia seniorov, memoriály svojich významných rodákov a množstvo ďalších podujatí, nadväzujúcich na tradičné zvyky a obyčaje. Spolužitie občanov je podporované aj stretnutiami s jubilantmi a uvítaniami detí do života. Pravidlom je aj podpora športu detí, mládeže a dospelých.

V obci v súčasnosti nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu odkázaným v zariadení s pobytovou formou. Priamo v obci sa nenachádza iný poskytovateľ sociálnych služieb – verejný, alebo neverejný. Najbližšie zariadenie s pobytovou formou sa nachádza v Banskej Bystrici, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby v niektorom z existujúcich zariadení. – čakacia doba na umiestnenie je však neúmerne dlhá. Opatrovateľskú službu pre odkázaných 5 klientov v súčasnosti zabezpečujú dve opatrovateľky. V súčasnosti máme dvoch klientov.

Obec nemá vytvorenú funkciu sociálneho pracovníka, do pôsobnosti ktorého by v zmysle zákona o sociálnych službách mohli patriť kompetencie ako posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií

o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci ako aj vyhľadávanie a evidencia občanov odkázaných na sociálnu službu. Túto činnosť vykonáva pre obec Spoločný sociálny úrad Banská Bystrica.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- **opatrovateľská služba**
- **dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom),**
- **funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok,**
- **návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby),**
- **stretnutia dôchodcov,**
- **pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....),**
- **poskytovanie finančnej podpory odkázaným,**
- **v prípade potreby zabezpečenie dovozu stravy.**

Situácia obce z hľadiska financií na podporu rozvoja sociálnych služieb je priaznivá. Trend vývoja finančnej situácie dokumentuje nasledovný prehľad, pre jeho ukazovatele poskytuje každoročná účtovná závierka obce:

	k 31.12.2021	k 31.12.2022	K 31.12.2023
Finančný majetok	635 187,37	418 492,25	267 210,64
Krátkodobé pohľadávky	18 207,77	12 374,01	47 294,94
Obežný majetok	1 433 410,60	1 205 846,90	1 481 763,14
Vlastné imanie	11 323 829,76	11 339 561,74	11 306 958,26
Krátkodobé záväzky	98 410,20	40 749,22	31 156,85
Úvery	0,00	0,00	0,00
Cudzie zdroje	163 328,64	49 671,75	38 347,09
Majetok celkom	12 205 077,92	12 142 064,27	12 629 159,79
Likvidita I.stupňa	6,45	10,27	8,58
Likvidita II.stupňa	6,64	10,57	10,09
Likvidita III.stupňa	14,57	29,59	47,56
Miera zadĺženosti v %	1,34	0,41	0,30
Úverová záťažnosť v %	-	-	-

Súčasnú situáciu v oblasti sociálnych služieb charakterizuje SWOT analýza

Silné stránky - podpora komunitného rozvoja zo strany vedenia obce a členov zastupiteľstva - vytváranie podmienok pre kontinuálny komunitný rozvoj - široká ponuka kultúrno-osvetových akcií pre všetky cieľové skupiny - poskytovanie priestorov pre komunitné aktivity zo strany obce - organizácia podujatí pre deti - organizovanie podujatí pre seniorov - skúsenosti samosprávy s prípravou a realizáciou investičných zámerov - významné historické a kultúrne bohatstvo - tradície v oblasti folklóru a ľudových remesiel - podpora kultúry a športu zo strany obce, - prosperujúci obecný podnik lesov, - efektívne, a hospodárne nakladanie s majetkom obce (lesy a pôda vo vlastníctve obce) a vytvorené podmienky pre podporu sociálnych služieb - zlepšujúce sa fungovanie spolkovéj a klubovej činnosti - aktivizácia malých záujmových komunít pri organizovaní obecných podujatí	Slabé stránky - nedostatočná ponuka nájomných bytov - nepriaznivý demografický vývoj - neexistencia neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v obci – prípadné potreby cieľových skupín je v súčasnosti nutné riešiť v krajskom meste, alebo iných obciach - kriminalita a ohrozenie detí a mládeže drogami - chudoba marginalizovanej časti obyvateľov - odchádzanie mladej populácie za prácou
Príležitosti - lepšie využívanie vnútorného potenciálu obce v oblastiach hospodárstva, úspor energie, propagácie, koordinácie činnosti s podnikateľským a neziskovým sektorom a s okolitými obcami - zlepšenie spolupráce na úrovni mikroregiónu pri využití potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu - využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce	Hrozby - časté legislatívne zmeny - zhoršujúca sa podpora podnikateľského prostredia - zdĺhavé procesy schvaľovania žiadostí o poskytnutie NFP - nedostatočná, alebo nesystémová podpora zamestnanosti, vzdelávania, zdravotníctva, a sociálnych potrieb zo strany štátu - nedostatočná systémová podpora regionálneho rozvoja

IV. Sociálno – demografická analýza

<i>Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)</i>			
	2021	2022	2023
Spolu	1536	1556	1540
Muži	751	759	748
Ženy	785	797	792

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Tento dokument môže takmer doslova prebrať vyjadrenia predchádzajúceho Komunitného plánu sociálnych služieb, t. j. že štatistické údaje dokumentujú dlhodobú stagnáciu počtu obyvateľov, čo je typické pre vidiecke regióny stredného Slovenska spolu so starnutím populácie.

Túto situáciu spôsobujú regionálne rozdiely medzi východnou a západnou časťou republiky, ale aj narastajúca priepasť medzi bohatou a chudobnou vrstvou národa a nízka príjmová hladina pracujúcej časti obyvateľstva a dôchodcov a odkázaných na dávky v hmotnej núdzi. Nedostatočná podpora rozvoja bývania zo strany štátu spôsobuje spolu s málo atraktívnymi pracovnými príležitosťami a slabým ohodnotením práce aj v sociálnej oblasti odliv mladých ľudí za lepšími životnými podmienkami. Faktor nízkych miezd zamestnancov v sektore sociálnych služieb pôsobí negatívne na ich množstvo a prehľbuje nerovnováhu medzi ich ponukou a reálnym dopytom. Prognóza očakávaného vývoja reálne predpokladajúca nárast podielu odkázaných z dôvodu veku na celkovom počte obyvateľstva vyžaduje systémový prístup k riešeniu tohto problému, ktorý má potenciál vzniku kolapsu.

Celkovú demografickú situáciu obce dopĺňa existencia podielu rómskej komunity na celkovom počte obyvateľov, bývajúca v dvoch typoch osídlenia – ktorými sú integrácia vo vnútri obce a jedno osídlenie na okraji obce. V obidvoch prípadoch trpí väčšina obyvateľov patriacich k MRK následkami štrukturálnych nerovností a v prípade vonkajšieho osídlenia aj negatívnymi dopadmi segregácie a getoizácie.

Z demografickej situácie v regióne, (ale aj na celom Slovensku) a kapacity, ktorú poskytujú existujúce zariadenia, vyplýva známy fakt akútneho nedostatku množstva a štruktúry sociálnych služieb pre odkázaných ľudí. Podľa prieskumu, vykonaného v okolitých zariadeniach, všetky disponujú zoznamami čakaťelov na umiestnenie v počtoch medzi 50 – 150 odkázaných ľudí. Potrebu budovania zariadenia pre seniorov komunitného typu podporujú sociologické analýzy a potreba zlepšenia humánneho prístupu k staršej generácii a problémom rodín, čo je odrazené v platnom znení zákona 448/2008 Z. z o sociálnych službách.

Doleuvedené prehľady ilustrujú štruktúru obyvateľstva obce Poniky z vekových hľadísk, pohybu obyvateľov, ich ekonomickej aktivity, postavenia v zamestnaní, národnosti a náboženského vyznania podľa každoročného zisťovania a podľa sčítania obyvateľov, bytov a domov v r.2021.

Vekové skupiny									
	2021			2022			2023		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Od 0 do 14 rokov	232	128	104	243	134	109	242	130	112
Od 15 do 29 rokov	250	124	126	253	128	125	242	123	119
Od 30 do 49 rokov	476	244	232	468	235	233	475	243	232
Od 50 do 64 rokov	309	152	157	316	158	158	304	147	157
Od 65 do 79 rokov	222	93	129	228	92	136	230	93	137
Od 80 do 94 rokov	46	10	36	48	12	36	47	12	35
Od 100 do 104 rokov	1	0	1	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Index starnutia populácie v obci ako percentuálny pomer kategórie obyvateľstva nad 64 rokov ku kategórii 0 -14 rokov je vysoký – 109,44%, čo je jedným z dôvodov na venovanie zvýšenej pozornosti kategórii seniorov pri zabezpečovaní sociálnych služieb.

Obyvateľstvo podľa charakteristík pohlavia, veku a hustota obyvateľstva	
Územná jednotka	Poniky
Index femininity (‰)	1 052
Index maskulinity (‰)	950
Priemerný vek	41,58
Mediánový vek	42,31
Index starnutia (%)	109,44
Index ekonomického zaťaženia (%)	46,88
Index ekonomickej závislosti mladých ľudí (%)	22,38
Index ekonomickej závislosti starých ľudí (%)	24,50
Billeterov index (%)	-47,03
Hustota (osoby/km ²)	25,90

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Index femininity vyjadruje počet žien k počtu mužov v populácii.

Index maskulinity vyjadruje počet mužov k počtu žien v populácii.

Priemerný vek vyjadruje vážený aritmetický priemer počtu rokov, ktoré prežili príslušníci danej populácie do daného okamihu. Ide o priemerný vek žijúcich obyvateľov.

Mediánový vek predstavuje vek, ktorý rozdeľuje populáciu na dve rovnako početné časti (polovicu s nižším vekom a polovicu s vyšším vekom ako je medián).

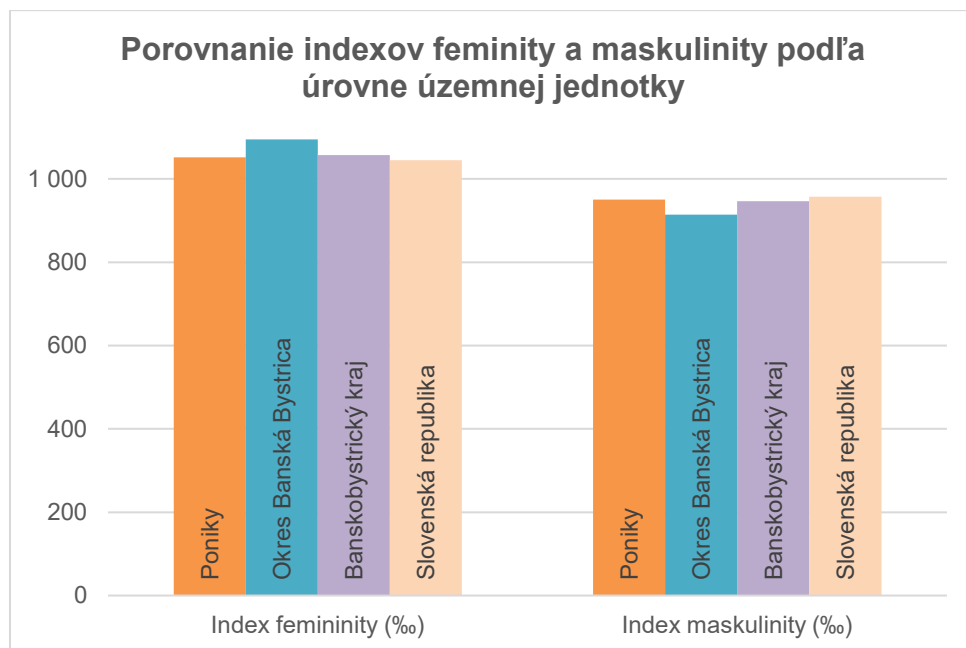
Index starnutia vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku.

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúcich na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov).

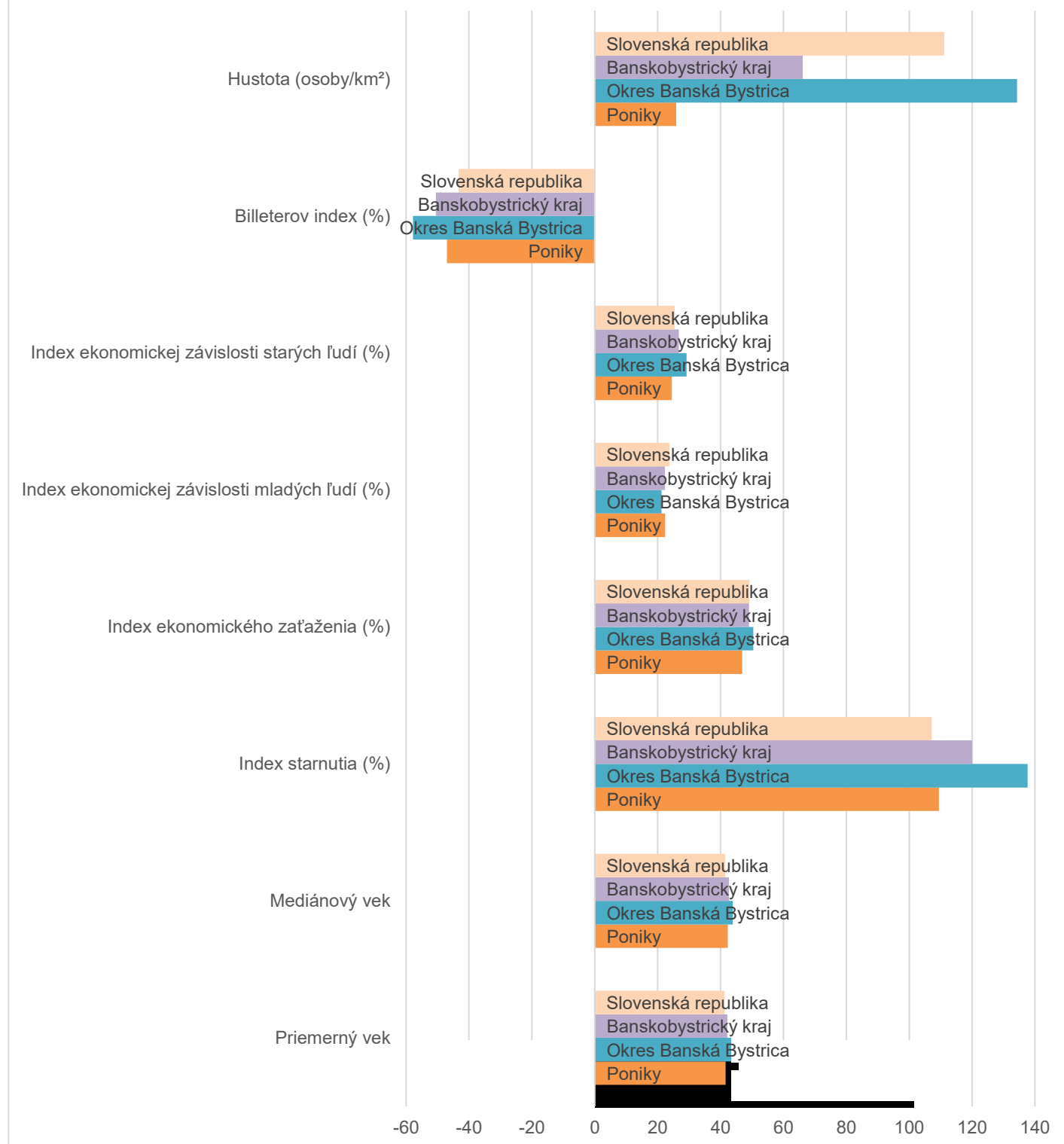
Index ekonomickej závislosti mladých ľudí vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov).

Index ekonomickej závislosti starých ľudí vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov).

Billeterov index vyjadruje rozdiel medzi počtom osôb v predreprodukčnom a poreprodukčnom veku k osobám v reprodukčnom veku.

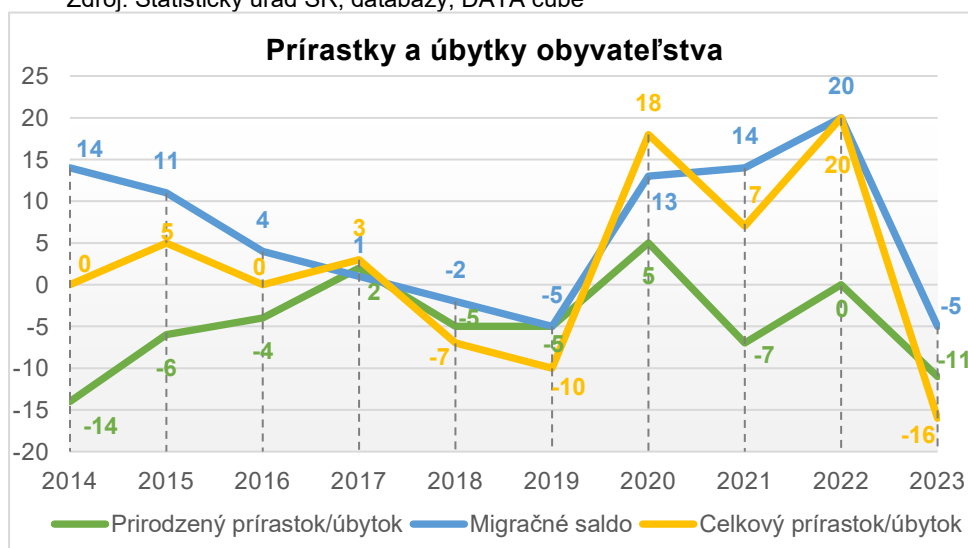

Porovnanie ukazovateľov obyvateľstva podľa charakteristík veku a hustota podľa úrovni územných jednotiek

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva			
	2021	2022	2023
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 1.1. (Osoba)	1529	1536	1556
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	1532,5	1546	1548
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)	1536	1556	1540
Narodení (Osoba)	10	15	12
Hrubá miera živorodenosti (Promile)	6,53	9,7	7,75
Potraty (Počet v jednotkách)	3	2	4
Hrubá miera potratovosti (Promile)	1,96	1,29	2,58
Index potratovosti (Percento)	30	13,33	33,33
Ukončené tehotenstvá (Počet v jednotkách)	13	17	16
Hrubá miera ukončených tehotenstiev (Promile)	8,48	11	10,34
Zomretí (Osoba)	17	15	23
Hrubá miera úmrtnosti (Promile)	11,09	9,7	14,86
Sobáše (Počet v jednotkách)	3	8	8
Hrubá miera sobášnosti (Promile)	1,96	5,17	5,17
Rozvody (Počet v jednotkách)	3	2	1
Hrubá miera rozvodovosti (Promile)	1,96	1,29	0,65
Index rozvodovosti (Percento)	100	25	12,5
Prírodný prírastok obyvateľstva (Osoba)	-7	0	-11
Hrubá miera prírodného prírastku obyvateľstva (Promile)	-4,57	0	-7,11
Priťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	33	50	22
Vystahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	19	30	27
Migračné saldo (Osoba)	14	20	-5
Hrubá miera migračného salda (Promile)	9,14	12,94	-3,23
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	7	20	-16
Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (Promile)	4,57	12,94	-10,34
Živonarodení (Osoba)	10	15	12

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

K O M U N I T N Ý P L Á N sociálnych služieb 2025 – 2027

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2021	2022	2023
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	43	36	31
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	24	14	19

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Súčasná ekonomická aktivita

	Spolu	Muž	Žena
pracujúci (okrem dôchodcov)	691	375	316
pracujúci dôchodca	74	33	41
osoba na materskej dovolenke	9	0	9
osoba na rodičovskej dovolenke	17	0	17
nezamestnaný	58	23	35
žiak strednej školy	55	24	31
študent vysokej školy	25	13	12
osoba v domácnosti	58	18	40
dôchodca	291	117	174
žiak základnej školy	134	77	57
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	107	57	50
iná	2	2	0
nezistené	5	3	2
dôverné	3	3	0

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Obyvateľstvo podľa pohlavia, vekových skupín (15-24, 25-29, 30-34, 35-44, 45-59, 60+) a postavenia v zamestnaní

Vekové skupiny	Pohlavie	Spolu	zamestnanec	podnikateľ so zamestnancami	podnikateľ bez zamestnancov	podnikateľ - nezistené či má alebo nemá zamestnancov	iné	nezistené
15 - 24	muž	31	24	1	2	0	0	4
	žena	22	19	1	1	0	0	1
25 - 29	muž	38	25	2	7	0	1	3
	žena	32	25	1	3	0	0	3
30 - 34	muž	44	34	1	6	0	0	3
	žena	48	36	0	4	0	1	7
35 - 44	muž	109	79	3	16	2	1	8
	žena	97	79	3	4	0	0	11
45 - 59	muž	149	113	6	23	2	0	5
	žena	139	126	2	7	0	1	3
60 a viac rokov	muž	38	28	6	3	1	0	0
	žena	45	39	0	5	0	1	0

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Národnostne je obec homogénna, k slovenskej národnosti sa hlásia aj príslušníci marginalizovanej rómskej komunity.

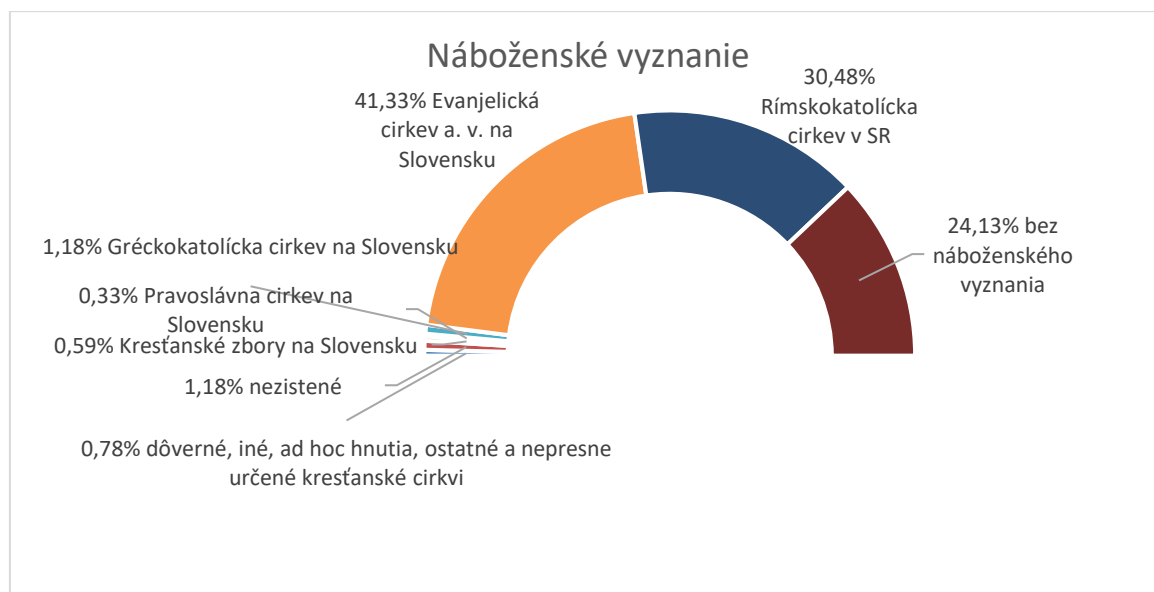
Národnosť	
slovenská	1 499
rómska	2
česká	6
ruská	2
iná	1
nezistená	15
dôverné	4

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Príkladom komunitného spolužitia veriacich sú už tradičné každoročné Ekumenické služby božie v rímsko-katolíckom kostole sv. Františka z Assisi, alebo v evanjelickom kostole, ktoré spájajú veriacich všetkých kresťanských cirkví v obci.

Náboženské vyznanie	
bez náboženského vyznania	369
Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (rímskokatolícke)	466
Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (evanjelické)	632
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke)	18
Pravoslávna cirkev na Slovensku (pravoslávne)	5
Kresťanské zbory na Slovensku	9
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	2
ad hoc hnutia	4
iné	2
nezistené	18
dôverné	4

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

V. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov

Znalosť samosprávy obce o konkrétnych požiadavkách obyvateľov a o reálnej potrebe konkrétnych sociálnych služieb vo viacerých oblastiach života obyvateľov definuje nasledovné oblasti výraznej potreby zlepšenia:

- poskytovanie terénnej sociálnej služby;
- rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydľí;
- vyriešiť bezbariérovosť v obci;
- vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb;
- zabezpečiť možnosť stravovania odkázaných osôb;
- zabezpečenie opatrovateľskej služby;
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu.

VI. Vízia obce Poniky pre oblasť sociálnych služieb

Vízia: Obec Poniky bude vždy bezpečným, otvoreným a dôstojným miestom pre kvalitný život všetkých svojich občanov bez ohľadu na ich vek, pohlavie, rasu, sociálnu situáciu a vierovyznanie. Obec bude konať tak, aby poskytované sociálne služby boli stále kvalitnejšie, rozmanitejšie a adresnejšie.

VII. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb definované do r. 2024

V Komunitnom pláne sociálnych služieb 2021 - 2024 boli vo všeobecnej rovine formulované priority v oblasti podpory služieb sociálneho charakteru, ktorých väčšinu v prípade potreby obec už dlhodobo zabezpečuje:

- **zabezpečuje najmä podporu opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí – opatrovateľskú službu v obci zabezpečujú dve opatrovateľky pre 8 – 10 potrebných domácností**

- **v prípade potreby zabezpečenia poskytovania sociálnej služby v zariadení spolupracovať s najbližšími zariadeniami akreditovanými BBSK – obec v prípade potreby tieto služby zabezpečuje**
- **rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb – obec sprostredkuje zabezpečovania tejto služby pre záujemcov z radov seniorov a osôb so zdravotným postihnutím**
- **pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom – v prípade potreby obec zabezpečuje**
- **riešiť bezbariérovosť v obci – časti ciest a chodníkov sa pri rekonštrukciách už v štádiách projektovej prípravy riešia zabezpečovaním bezbariérovosti, rovnako interiéry rekonštruovaných verejných budov zabezpečujú požiadavku bezbariérovosti**
- **bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu v obci pre mladú generáciu – zámer je v štádiu prípravy pozemkov, zámer realizácie sa premieta do ďalšieho obdobia**
- **vybudovanie a zriadenie komunitného centra obce – nerealizované z dôvodu dlhého schvaľovacieho procesu žiadosti o NFP. Narozpočtované finančné prostriedky nereflektovali na ceny.**

Okrem vymenovaných priorít sú sústavne podporované komunitné aktivity v oblastiach kultúry, športu, so zameraním na všetky skupiny obyvateľstva.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb

Stratégia rozvoja sociálnych služieb, ktoré sú náplňou tohto dokumentu sa prekrývajú s náplňou dokumentu Program rozvoja obce Poniky (doplnenie a aktualizácia) na obdobie 2023 – 2027 s výhľadom do 2030. Prakticky všetky tri prioritné oblasti tohto strategického dokumentu majú dopad na rozvoj komunít a skvalitnenie života všetkých obyvateľov obce, nevynímajúc komunity seniorov, osôb so zdravotným postihnutím, príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít, členov spolkov, združení, detských záujmových komunít, atď.. Sú to prioritné oblasti:

1. Životné prostredie
2. sociálna infraštruktúra
3. vzdelávanie a kultúra, šport, turizmus

Stratégia rozvoja sociálnych služieb je kompatibilná s celkovou stratégiou rozvoja obce a je jej integrálnou súčasťou. Stručne možno definovať a popísať jednotlivé zámery rozvoja v oblasti sociálnych služieb a súčasné štádium ich realizácie nasledovne:

- **dobudovanie dopravnej infraštruktúry, konkrétne chodníkov a verejných priestranstiev, prebieha a bude prebiehať kontinuálne**

počas tohto a nasledujúcich rokov podľa finančných možností v oblasti vlastných zdrojov, resp. možností čerpania grantových prostriedkov, vybudovanie časti chodníkov. Úsek chodníka bude podporený zo zdrojov MAS a vybudovaný v roku 2025

- podpora výstavby nájomných bytov – bude možná v prípade vhodných možností financovania na úrovni ŠFRB alebo v Programe Slovensko
- podpora individuálnej bytovej výstavby – príprava územia, propagácia zámeru
- podpora vzdelávania detí pre všetky vekové kategórie detí a žiakov materskej školy a základnej školy – samospráva spracovala v rámci Špecifického cieľa RSO4.2 Programu Slovensko 2021 – 2027 investičný zámer projektu s názvom Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách. Zámer bol schválený Radou partnerstva v rámci Integrovannej územnej stratégie VUC Banská Bystrica a následne bol projekt podaný na MIRRI SR , ktoré zverejnilo výzvu na podanie ŽoNFP s názvom Podpora regionálneho školstva. Súčasťou tohto projektu je vonkajšie športovisko pre výučbu telesnej výchovy, Unikátom je externá odborná učebňa, ktorá bude plniť úlohu zabezpečovania praktickej dopravnej výchovy pre deti od veku troch do pätnásť rokov z okresov Banská Bystrica, Zvolen aj pre ďalšie okresy Banskobystrického kraja, kde takéto veľmi potrebné zariadenie už dlhú dobu chýba. Po schválení tejto ŽoNFP by projekt mohol byť zrealizovaný za dobu kratšiu ako 1 rok.
- výstavba multifunkčného ihriska v Ponickéj Hute – realizácia multifunkčného ihriska bude v roku 2025 podporená z programu Miestnych akčných skupín vo výške 49 tis. EUR, v prípade potreby bude výstavba dofinancovaná z vlastných zdrojov obce
- vybudovanie amfiteátra – tento zámer je zatiaľ v štádiu ideového zámeru, ktorý je prerokovávaný ako potreba podpory bohatých kultúrnych tradícií obce a kultúrnych aktivít pre všetky vekové kategórie obyvateľov obce
- vybudovanie športového areálu Bôrovie – podobne ako predchádzajúci zámer predpokladá jeho realizáciu po vykryštalizovaní jeho konkrétnej podoby a finančných podmienok
- vybudovanie cyklotrás – v spolupráci s VÚC ako súčasť dopravnej infraštruktúry kraja
- vybudovanie pobytového sociálneho zariadenia - na základe zhodnotenia potreby konkrétnych foriem sociálnych služieb zo strany vedenia obce bola už v období rokov 2016 – 2017 spracovaná Štúdia uskutočniteľnosti tiež Technická projektová štúdia. Realizácia sa neuskutočnila pre zmenu legislatívnych podmienok, týkajúcich sa kapacít zariadení (deinštitucionalizácia). Vedenie obce zvažuje súčasné možnosti a podmienky realizácie

- vybudovanie denného stacionára – zámer realizácie takéhoto zariadenia je reálny a jeho uskutočnenie súvisí so zhodnotením všetkých faktorov, podobne ako u pobytového zariadenia
- vybudovanie komunitného centra

VIII. Monitoring plnenia komunitného plánu

Monitorovanie plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb by mala priebežne vykonávať zriadená sociálno-zdravotná komisia pri obecnom zastupiteľstve. Komisia by mala zastupiteľstvu pravidelne podávať priebežnú správu o jeho plnení, evidovať požiadavky obyvateľov a navrhovať zabezpečovanie dostupnosti sociálnych služieb pre odkázané osoby.

Za monitoring a každoročné vyhodnotenie plnenia stanovených priorít zodpovedá starosta obce a zastupiteľstvo v minimálnej periodicite raz ročne.

Zastupiteľstvom schválený dokument, ako aj jeho každoročné vyhodnocovanie formou správy o hodnotení bude zverejnené na webovom sídle obce.

IX. Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Reakciou na zmenené vecné, a legislatívne podmienky, alebo na základe odôvodnených podnetov od občanov sa vypracuje aktualizácia, alebo doplnenie priorít.

Aktualizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb schvaľuje zastupiteľstvo.

X. Použité zdroje:

1. Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a nadväzujúca legislatíva v platnom znení
2. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030
3. Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike
4. Program rozvoja obce Poniky (doplnenie a aktualizácia) 2023 – 2027 s výhľadom do 2030
5. Štúdia uskutočniteľnosti – Zariadenie pre seniorov Poniky
6. Komunitný plán sociálnych služieb obce Poniky 2021 -2024
7. www.statistics.sk
8. www.poniky.sk

K O M U N I T N Ý P L Á N sociálnych služieb 2025 – 2027

Schválenie Komunitného plánu sociálnych služieb 2025 - 2027	
Dokument	– Názov: Komunitný plán sociálnych služieb 2025 - 2027
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: november – december 2024
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie:
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: Obecné zastupiteľstvo obce Poniky na svojom 13. zasadnutí dňa 11. marca 2025, uznesením č. 162/2025, bod 13, písm. A) schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb 2025 – 2027. ..... Ing. Jana Ondrejková starostka obce